

JIRI VALOCH

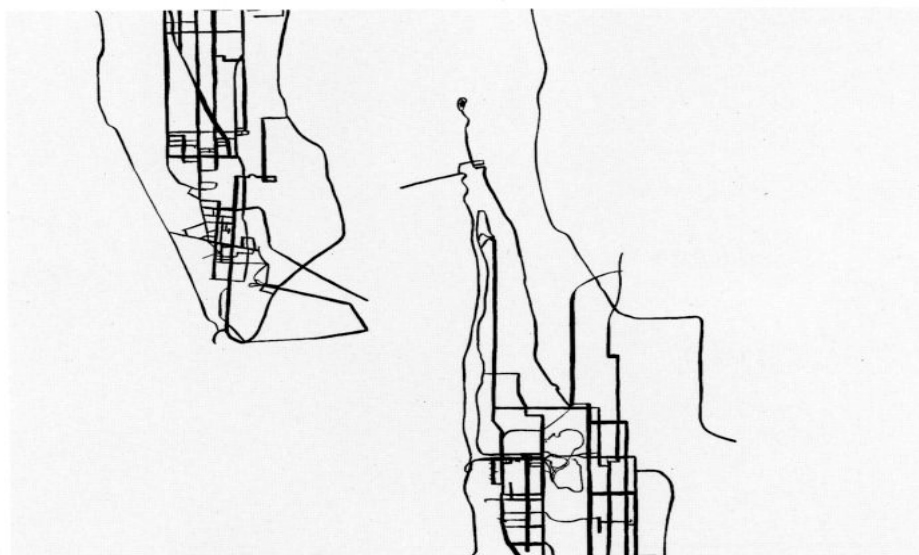
artist, curator, writer Brno, Czech Republic

This text was written for O'Hara's solo exhibition in Galerie Cesar in Olomouc, Czech Republic 2000.

MORGAN O'HARA: LIVE TRANSMISSION

Self portrait 1984, One month in New York City, indická tuš na papíře, 125 x 100 cm

Tématizace fenoménu času, vyplývající ze zaznamenávání jeho plynutí, vlastní pouze člověku, vědomému si nejen jedinečnosti, ale zrovňatak pomíjivosti vlastní existence, se stala jednou z podstatných poloh konceptuálního umění. K těm, jejichž dílo představuje zásadní a jedinečný příspěvek do této sféry, patří na internacionální scéně Morgan O'Hara, newyorská umělkyně, mající ale významný ohlas také v evropském prostředí. Její cesta je cestou od vizualizace ryzi informace, ovšem spjaté s vlastní existencí, po stále zřejmější spojení striktně formulovaného konceptu se senzibilitou kresby i s danostmi výtvarné jedinečnosti autorčiniých realizací. Od počátku sedmdesátých let zaznamenávala, většinou do podoby kruhových či plošných diagramů, informace o svém vlastním „využívání času“ pro různé typy aktivit, od nezbytně utilitárních po subjektivně zvolené, včetně umění. Taková evidence, shrnovaná potom do ročních celků, jí osobně pomohla uvědomit si strukturu vlastního života a zároveň ji mohla prezentovat jako vizuálně /esteticky atraktivní čistý geometrický raport, bez výhrad determinovaný předem danými pravidly. Předznamenání další práce a zároveň velice pozoruhodné výsledky představují *Autoportréty* (od 1977) - uvědomila si, že její aktivity se odehrávají v čase, ale také prostoru, a své vlastní pohyby v prostoru začala zaznamenávat jako kresby či malby - východiskem přitom byly mapy a plány, s jejichž pomocí mohla zaznamenávat své pohyby v určitém čase a místě, ať to bylo jediné město nebo jeho část či třeba státy USA. Zjistila, že její pohyb je strukturován podle určitých daností, které mají cesty, silnice, ulice, letecké spoje, takže je možné je přenést do podoby kresby. Výsledkem je tedy velice pregnantní koncept, verifikovaný textovou složkou, která je stejně důležitá jako složka vizuální, je to zase absolutizovaná určitá informace, kde se ovšem již jako determinanty výsledného vizuálního záznamu objevují lineární průběhy v ploše: výsledný záznam je pak transferován na tradiční výtvarné médium, papír, případně plátno. Esteticky relevantní je díky pregnantně zvolenému konceptu, jehož součástí je nejen ono obecně platné přenesení linií pohybu z určitých předloh v nějakém měřítku, ale také podrobnější specifikace konkrétní situace (příklad: spojení řady za sebou následujících dnů na jeden list a tedy možnost vizuální konfrontace toho, co mají společného i co je odlišuje). Také se do výsledných záznamů, jak zjišťujeme, promítají odlišné struktury míst - různá města mají různou vnitřní syntax, jiná je chůze a jiná jízda...

Anthony Braxton's Tri-Centric Orchestra, performing Composition 102, The Knitting factory, New York City, USA, malba na zdi / New York, 1998, 300 x 500 cm

Protože se šťastnou shodou okolností podařilo české publikum již alespoň trochu na kvality této umělkyně upozornit, rozhodl jsem se představit v Olomouci právě u nás zcela neznámé *Autoportréty*, které mají v její tvorbě význam kruciólní. Totéž platí o malbách na stěnách, které také vznikají již druhé desetiletí. Vycházejí z dvou typů prací, dnes představujících dvě komplementární linie celého díla. Z *Autoportrétů* logicky rezultovaly *Portréty pro XXI. století*: vycházející z ideje, že nejcharakterističtější rysem dnešního člověka je pohyb z místa na místo /otec umělkyně byl námořní kapitán a ona vyrůstala v Japonsku, takže její osobní zkušenosti to zcela odpovídá/ - jednotlivé *Portréty* vznikají během mnohahodinové práce se zvoleným člověkem, kdy autorka zaznamenává informace o jeho pohybech na mapy a plány, zapisuje údaje, důležité jsou i opakované cesty nebo mimořádný význam pohybu někde nebo cesty někam pro další osud portrétovaného. Takové fenomény Morgan O'Hara také adekvátně vizualizuje. Někdy kombinuje v jednom záznamu několik měřítek, v některých také cítuje něco, co se k dotyčnému vztahuje, třeba partituru skladatele. Komplementární kapitolu pak představují práce, pojmenované *Živý přenos*. To jsou naopak záznamy časově vymezených aktivit - /většinou/ člověka - nikoliv náhodou začaly tyto série zájmem o pohyby rukou hudebníků a dirigentů, v souladu s charakterem jejich pohybu /rychlý, pomalý atd./ bezprostředně zaznamenává toto prostorovou akci v podobě kresebného záznamu oběma rukama s několika tužkami. Ten strukturu akce převádí do dvou rozměrů, ale zachovává její podstatné rysy, jistě se zároveň uplatňují určité kresebné automaticity... Východí koncept je opět verifikován slovním záznamem, bez něhož by kresba nemohla existovat. Další manipulace s takovými typy *Živého přenosu* dovolily umělkyni především vymezit plochu, determinovanou krajními liniemi záznamu a tedy reflektující vlatně prostor proběhnuvší tělové akce. Právě z nich také vznikají třeba několikametrové malby na stěnách, dovolující transponovat subtilní míru kresby, podmíněnou autorčinými vlastníma kreslicíma rukama, do nového měřítka globálního tvaru. Součástí autorčiny tvorby jsou dnes i živá vystoupení, performance, kdy různými způsoby vstupuje do interakce většinou s hrajícími hudebníky či zpívajícími zpěváky, ale také s různým způsobem pracujícími výtvarníky.

Jiří Valoch

Olomouc, Czech Republic 2000